

Nasionale Landbou Jeugskou

Vleisbees Handleiding

INHOUD

1. DELE VAN 'N VLEISBEES
2. SKETSE
3. VOEDING
 - 3.1 Voerskedule
 - 3.2 Voedsel gebruike en funksies
 - 3.3 Voedingstowwe
4. ANATOMIE VAN DIE SPYSVERTERINGSTELSEL
5. SIEKTES
6. RIGLYNE VIR SKOUMAN
7. RIGLYNE VIR VLEISBEES WAS
8. RIGLYNE VIR VOORBEREIDING
9. RIGLYNE OM JOU DIER TE VEROON
10. VERANDERING VAN POSISIE IN DIE AANTREELYN

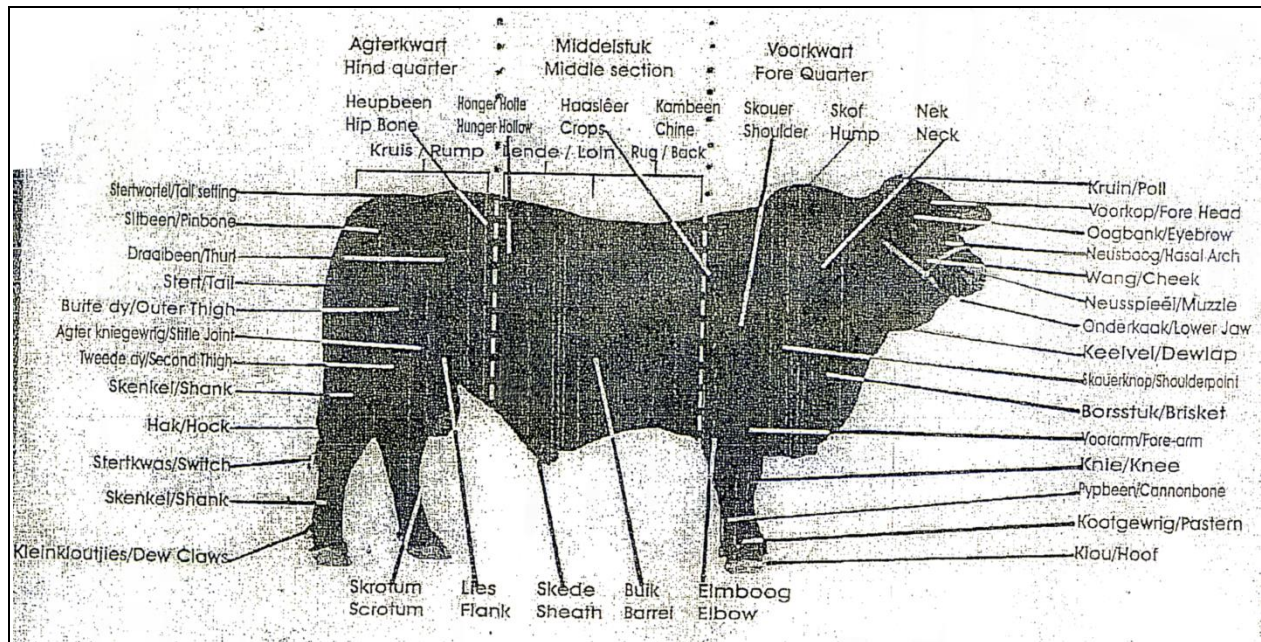

1. DELE VAN 'N VLEISBEES

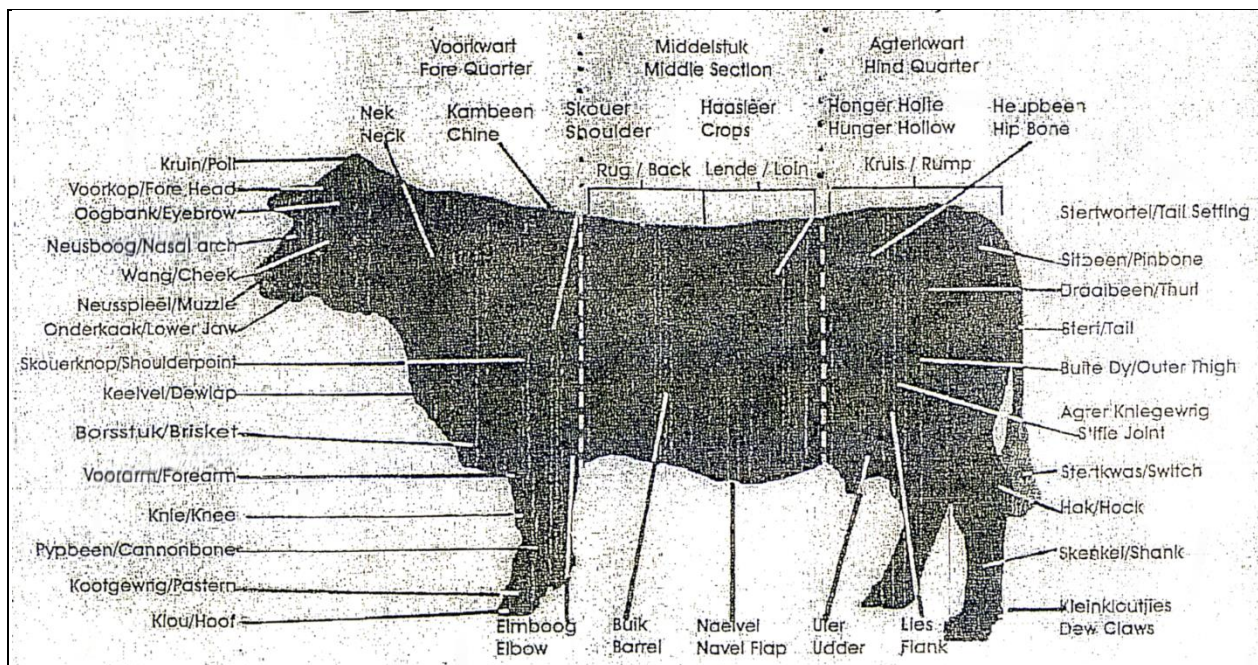
Let op hierdie dele wanneer jy jou skoubees kies.

RUG	STERK EN REGUIT
MIDDELSTUK	LANK EN VOLDOENDE DIEPTE
KRUIS	LANK EN BREED
LENDE	LANK EN DIEP
HOOGTE	VOLDOENDE
AGTERKWART	LANK, DIEP, BREED EN GESPIERD
SKEEN	RUIM, NIE GROF OF TENDER
RIBBES	STEWIG GEHEG EN GOEIE SPRONG VAN RIB
FLANKE	SKOON
KEEL	NIE OORMATIG VLESIG NIE
SKOUERS	NIE PROMINENT NIE
BORS/BRISKET	SONDER VET AANPAKKINGS
VOORARM	GESPIERD
BENE	MATIGE LENGTE, REGUIT
KOP	MANLIK BY BULLE. FYN EN VROULIK BY VROULIKE DIERE

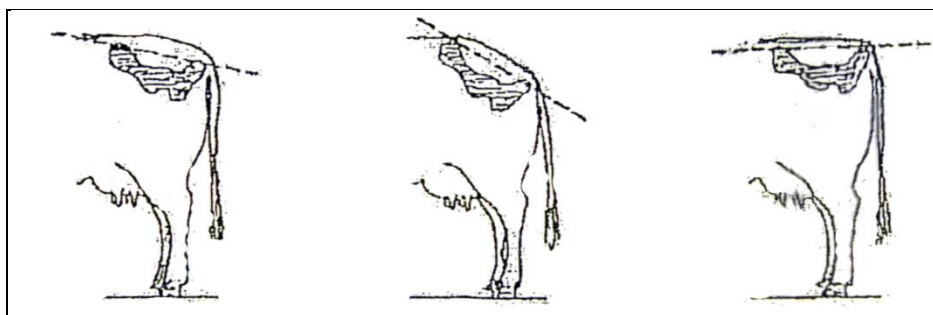
2. SKETSE

MANLIKE DIER – VLEISBEES - ANATOMIESE BESKRYWING

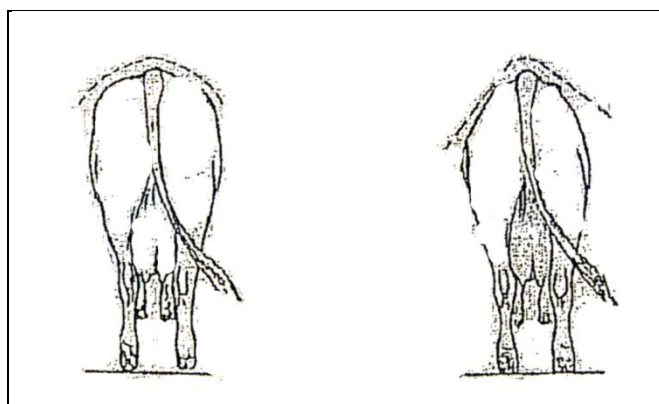
VROULIKE DIER – VLEISBEES – ANATOMIESE BESKRYWING

Korrek

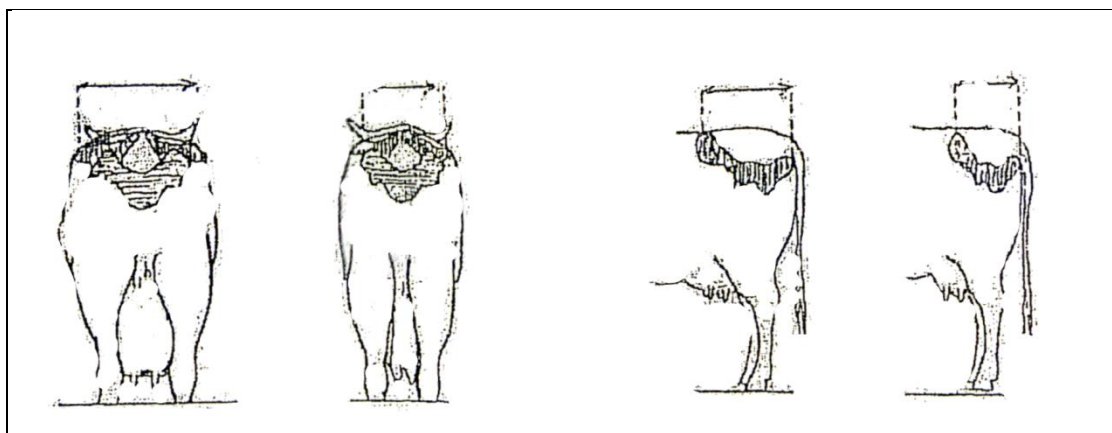
Hang

Plat

Korrek

Dakkig

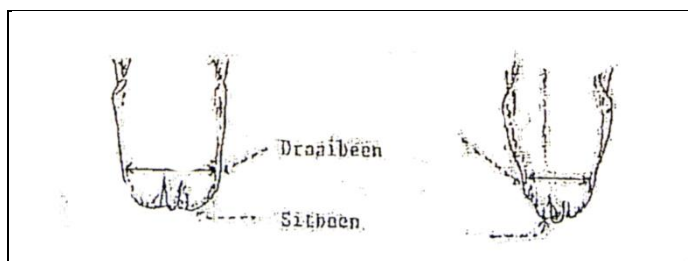

Breed

Smal

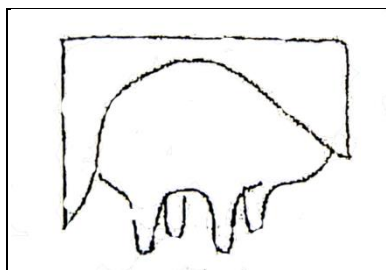
Lank

Kort

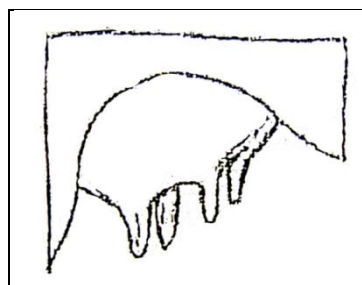

Draaibeenwydte

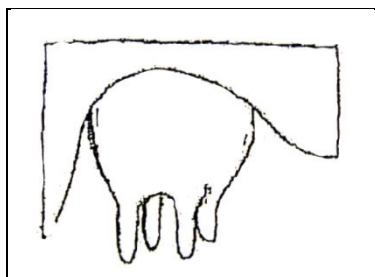
UIER FOUTE

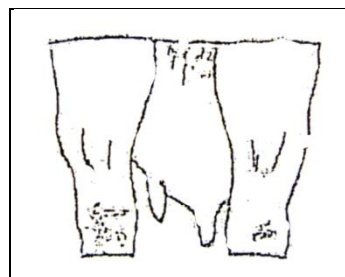
Normaal

Ongebalanceerd / Hang agterkwart

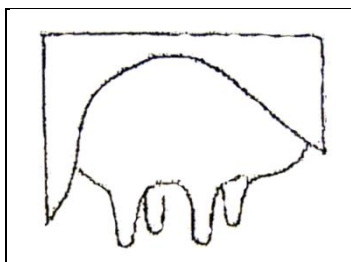

Hanguier (voor en agter)

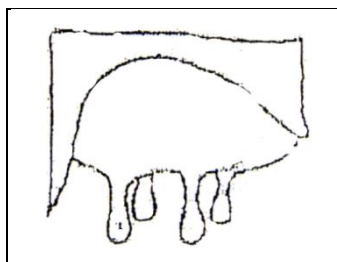

Skeef – Ongebalanceerd

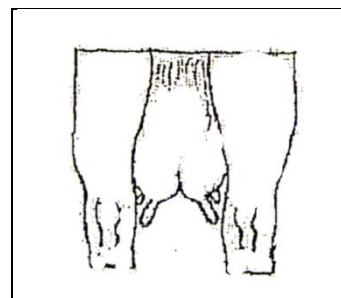
SPEEN FOUTE

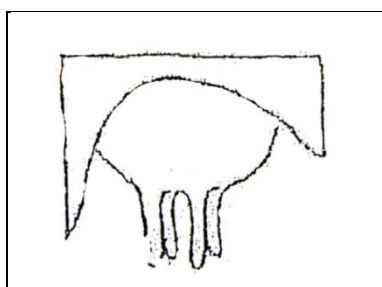
Normaal

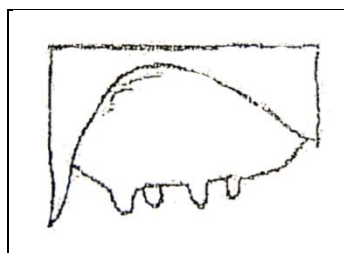
Klokvormig

Wegstaan spene

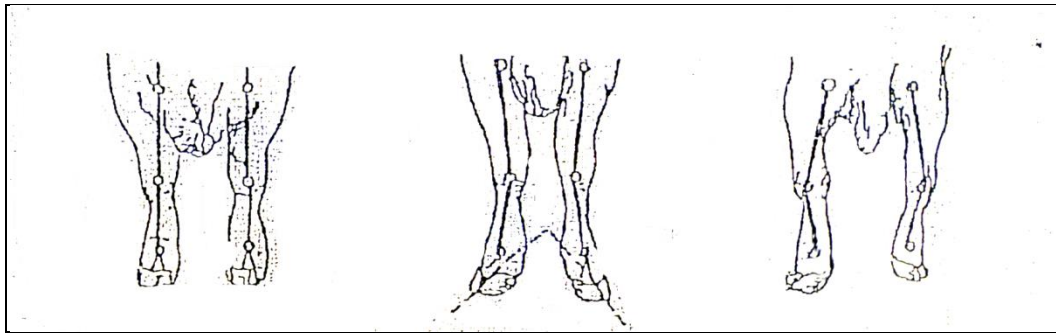

Dun en lank

Te kort

VOORBENE

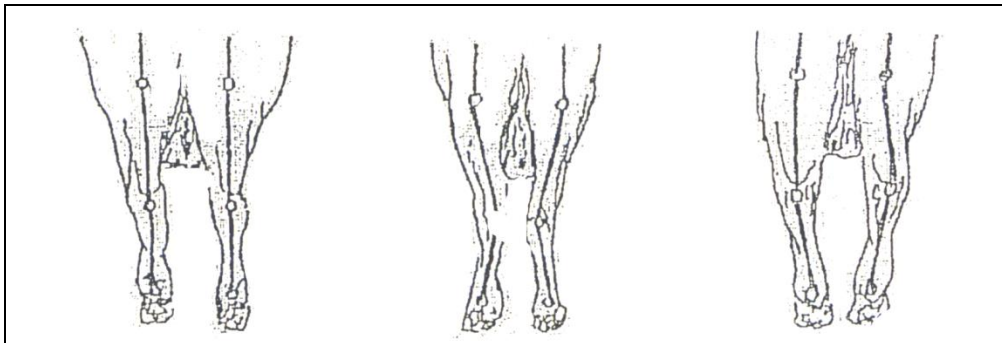

Korrek

X-Benig

Krombenig

AGTERBENE

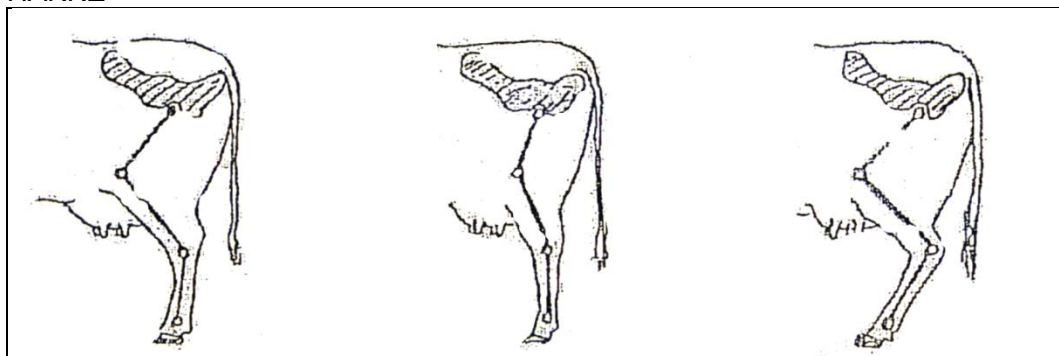

Korrek

Koeihakkig

Krombenig

HAKKE

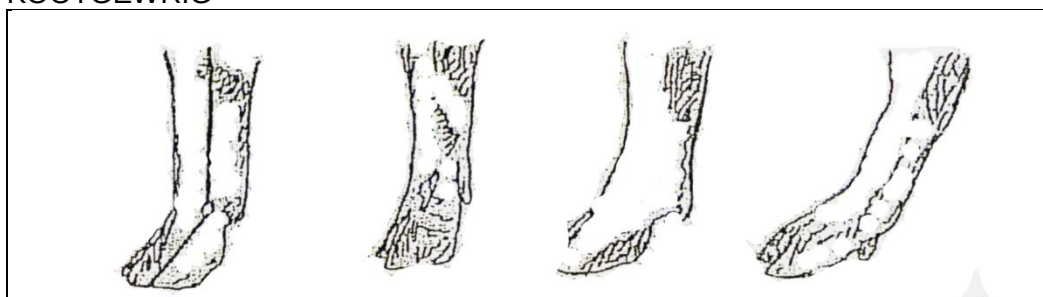

Korrek

Regop

Sekel

KOOTGEWRIG

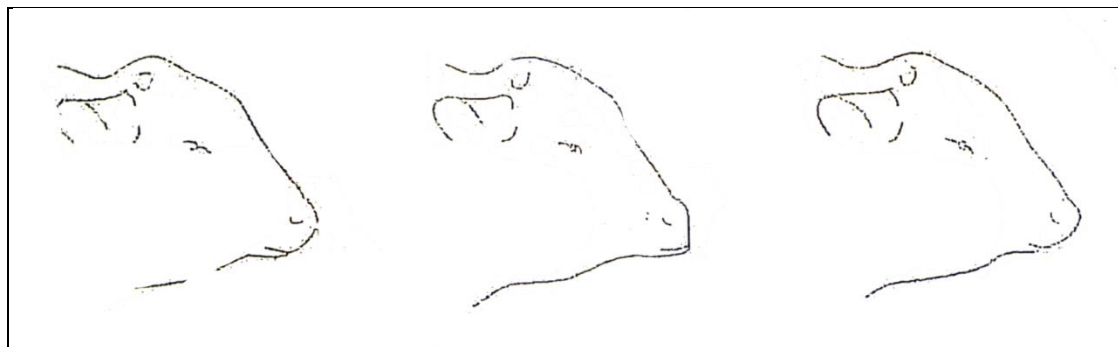
Korrek

Regop

Slap

Trap deur

BEK

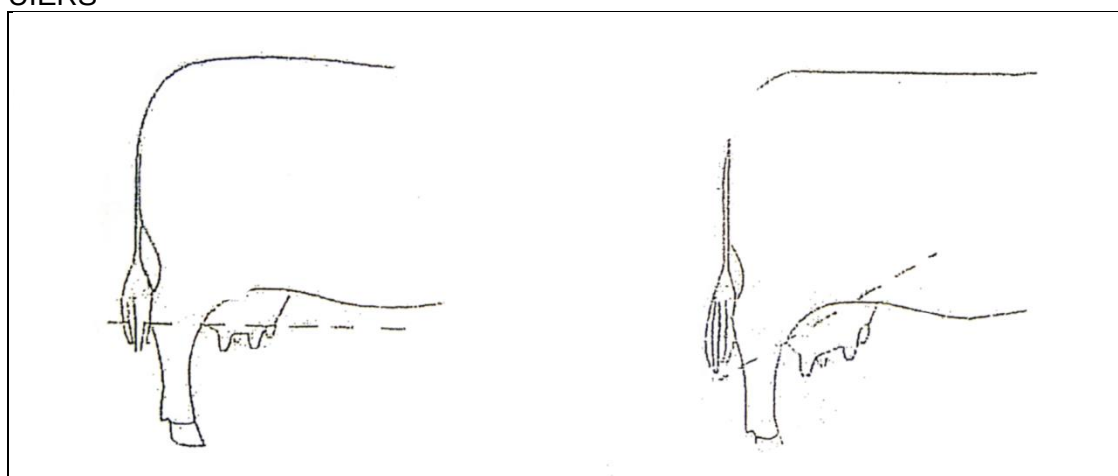

Korrek

Visbek

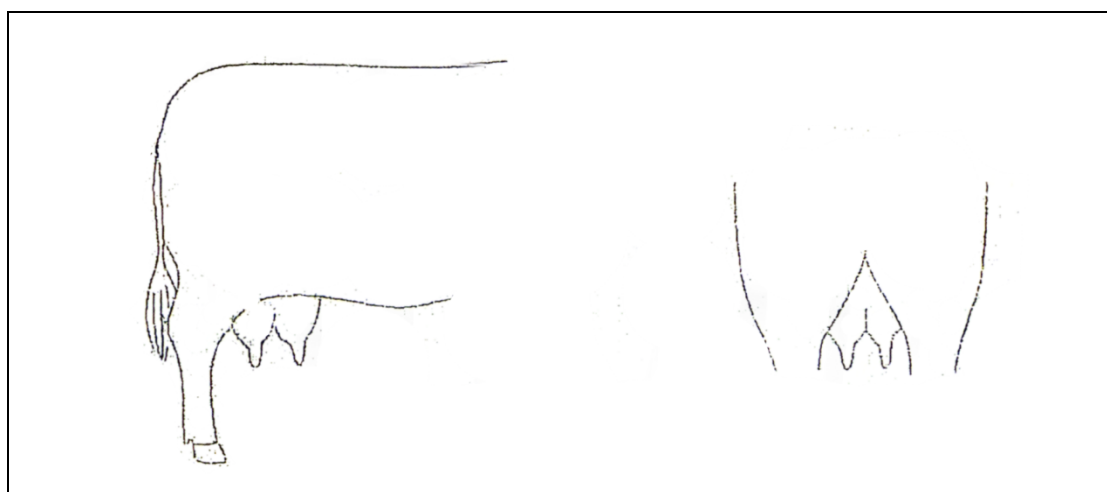
Pappegaibek

UIERS

Korrek

Ongebalanseerd <45° (Pru)

Bokuier

3. VOEDING

3.1 VOERSKEDULE

Leer jou dier 'n voertyd en hou streng daarvolgens. Die skedule verseker dat jou dier gereeld egalig vreet. Skoubeeste word gewoonlik tussen 05:00 en 08:00 en 16:00 en 19:00 gevoer.

Water

Is die belangrikste faktor van voeding en daar moet altyd skoon water beskikbaar wees.

Groepvoeding

Skoudiere kan in groepies van 2-3 gevoer word. Kripaspasie van 80-100 cm moet per dier toegelaat word. Indien hulle mekaar stoot maak elkeen apart vas.

Skoonmaak van krippe

'n Dier behoort binne 30 minute al sy voer op te vreet. Oorskiet voer moet uitgeskep word sodat vlieë nie gelok kan word nie. Indien te veel voer in die bak oorbly moet jy ondersoek instel of jou dier nie siek is nie.

Voeding voor die skou

Moenie rantsoene voor die skou verander nie. Berei egter jou dier voor vir 'n ander soort voersituasie. Maak jou dier vas voordat hy gevoer word sowat 4 dae voor die skou. Voer en gee water uit 'n emmer. Verminder ook sy voer voor hy vervoer word sodat hy by aankoms beter sal vreet.

Op die skou

As jou dier kalm is, sal hy goed vreet. Indien hy swak vreet moet op die volgende gelet word:

- a) Word hy gepla as hy vreet? Moet hom nie borsel of te naby hom staan nie.
- b) Is sy vasmaakriem lank genoeg?
- c) Kry hy genoeg oefening?
- d) Voer jy hom ander kos? Moenie sy rantsoen verander nie.
- e) Is hy dors? Gee hom water, hy sal dalk begin vreet.

As jy alles probeer het en hy wil nog nie vreet nie, probeer om hom hooi en water te gee. As hy weier om te suip probeer melasse in sy water of selfs 'n handvol sout in sy bek. Dit is belangrik dat diere op die skou op dieselfde wyse gevoer en water gegee word as op die plaas.

As jou dier langer as 2 dae nie suip nie, nader 'n ervare voerman.

Rantsoene

Om 'n rantsoen vir jou dier saam te stel, moet jy weet watter voedingstowwe is nodig en hoe hulle tot jou dier se gesondheid bydra. Beeste is herkouende diere wat gespesialiseerde spysverteringstelsels het en die meeste van die voedingstowwe wat benodig word, kom uit die hooi en graan.

3.2 VOEDSELGEBRUIKE EN FUNKSIES

Die samestelling van 'n rantsoen word ter bevordering van die volgende uitgewerk:

Groei

'n Toename in grootte van spiervorming, skelet en ander liggaamsdele. Die toevoeging van vet is nie groei nie.

Instandhouding

Die instandhouding van die liggaamsfunksies soos die spysvertering, asemhaling en hartklop. Ook die herstel van beskadigde liggaamsweefsel.

Vetmaak

Die opbou van 'n vetlaag tussen die vel en die spiere asook binne die liggaam. Die voeding wat 'n dier kry bo en behalwe wat hy vir groei en instandhouding nodig het, word as vet geberg. Diere wat vir die mark gevoer word, moet voeding vir 'n snelle groei en behoorlike instandhouding kry met net genoeg ekstra vir 'n dun lagie omhullende liggaam- en ingewandsvet. Voer wissel baie volgens die baie streke in ons land. Daar is genoeg voedingstowwe wat as komponente vir 'n rantsoen kan dien.

3.3 VOEDINGSTOWWE

'n Rantsoen moet bestaan uit koolhidrate (stysel), vette, proteïene, minerale, water en vitamïene.

Koolhidrate

Is vir die dier soos petrol vir 'n motor. Dit verskaf energie vir die beweging van die spiere vir loop, asemhaling, hartklop, ens. Dit wek hitte op om die liggaam warm te hou. Energiestowwe wat nie gebruik word nie, word as vet geberg, totdat die liggaam dit nodig het. Suiker en stysel is eenvoudige koolhidrate en verkrygbaar uit graansoorte soos mielies, hominy chop en semels. Sellulose is een van die komplekser koolhidrate. Grasse en hooi bevat baie sellulose. Semels bevat 'n betreklike hoë proteïene en fosfor inhoud, asook voldoende vesel. Dit hou diere aan die groei sonder om vet aan te sit. Hominy chop het 'n hoë energie inhoud en laat diere vet word. In party dele van die land is hominy chop meer ekonomies as semels of mielies. Graansorghum en mielies het 'n hoë energie inhoud en laat diere vinnig groei en kondisie optel. Dit moet grof gemaal word.

Vette

Gee ook energie vir beweging en hitte. Hulle produseer 2.5 keer meer energie as koolhidrate. Dit verteer maklik, maar stadiger as koolhidrate. Dit is gewoonlik nie nodig om vet by die rantsoen te voeg nie.

KOOLHIDRATE EN VETTE IS ENERGIEKOS.

Proteïene

Voorsien stowwe om liggaamsweefsel te maak. Dit is die boustene van die liggaam. Dit bou spiere, inwendige organe, skelet en bloed, asook vel, hare, hoewe, horings en ander dele van die liggaam. As meer proteïene as wat nodig is gevoer word, word die ekstra proteïene as energie verbruik. Proteïene is baie duur. Mielies verskaf proteïene, en sojabone, katoensaad of lynsaad word gebruik om die rantsoen te balanseer. Nog bronne is sojaboon-, katoensaad-, sonneblomoliekoek, ens. Ureum kan ook gebruik word, maar moet nie hoër as 1-1.2% van die totale dieet uitmaak nie.

PROTEÏENE IS DIE BOUSTENE VAN SELLE.

Minerale

Vorm die skelet, tande en ondersteun ander lewensprosesse in die dier. Diere benodig verskillende minerale waarvan kalsium en fosfor die belangrikste is. Minerale wat in klein hoeveelhede benodig word, staan as spoorelemente bekend. Beenmeel of kalsiumfosfaat word gebruik vir kalsium en natriumchloried en fosfor. Jodiumsout asook 'n spoorelement vul spoorelement tekorte aan.

MINERALE BOU SKELET EN TANDE.

Water

Is die belangrikste deel van 'n rantsoen. Dit is eintlik nie 'n voedingstof nie, maar die goedkoopste van jou dier se dieet. Die dier se liggaam bestaan uit meer as twee derdes water en bloed waarvan meer as 90%. Water is baie belangrik vir die spysvertering, want dit vervoer voedingstowwe na die selle. Dit spoel afval produkte weg, verkoel die liggaam en smeer die ligamente. Jou dier kan langer sonder kos as water oorleef.

WATER HELP OM KOS TE VERTEER.

Vitamines

Is net so belangrik as ander voedingstowwe, maar word in kleiner hoeveelhede benodig. Die dier se liggaam produseer vitamines terwyl ander by die rantsoen gevoeg moet word, uit sonlig geabsorbeer word, of vooraf gemengde vitamien aanvullings is beskikbaar.

VITAMINES BOU 'N STERK SKELET EN GESONDE BLOED.

Ruvoer

Lusernhooi bevat baie proteïene, karoteen en kalsium. Dit is 'n blaarryke voer wat as dit alleen gevoer word 'n purgasie uitwerking kan hê en suurpens veroorsaak. Grashooi het 'n laer proteïene inhoud en moet verkieslik saam met 'n swaar graanrantsoen gevoer word.

Kuilvoer

Kan in beperkte hoeveelhede gevoer word. Moenie meer as 3,6 kg tot 4,5 kg per dag voer nie. 1,5 kg goeie kuilvoer is gelyk aan 0,5 kg hooi. Kuilvoer kan suurpens voorkom, maar te veel kan 'n swaar middellyf en gebrek aan afronding veroorsaak. Weiding moet op 'n beperkte skaal benut word. Goeie weiding sal diere laat groei, maar nie goed afrond nie.

As jou dier sy eetlus verloor

Hou jou dier dop as hy weier om al sy gekonsentreerde voer op te vreet. Indien dit gebeur, verminder die voer met die helfte. Hou daarmee vol totdat hy alles geleidelik opvreet. As hy alles opvreet vermeerder dan stelselmatig die voer totdat hy weer op sy volle hoeveelheid rantsoen is. Gee die dier ten alle tye genoeg hooi.

4. ANATOMIE VAN DIE SPYSVERTERINGSTELSEL

Hierdie organe maak dit moontlik dat beeste, bokke en skape ruvoere kan benut, soos Oulandsgras, hooi en veldgrasse.

1	TONG	Eet en beweeg kos in die mond rond. Help met die kouproses en water te drink.
2	TANDE	Breek voedseldeeltjies op. Maalaksie wat kos met speeksel meng.
3	LIPPE EN WANGE	Plaas voedsel onder die tande om gemaal te word.
4	FARINKS	Gemeenskaplike pad vir kos en lug.
5	EPIGLOTIS KLEP	Klep keer dat kos in die longe beland.
6	KARDIESE SFINKTER	Klep wat keer dat kos terug stoot uit die maag. Maak wel oop vir geregleerde herkou.
	<i>SAAMGESTELDE MAAG</i>	<i>7 Dele</i>
7	RUMEN	Hou en veroorsaak gisting van voere asook spysvertering en absorpsie.
8	RETIKLUM	Dieselfde as rumen.
9	OMASIMUM	Druk water uit die voer vanaf die retikulum.
10	ABOMASIMUM	Ook genoem die melkpens.
11	DUNDERM	Neem voedingstowwe op wat vir die verskillende produksie funksies gebruik word.
12	DIKDERM	Verdere vertering en absorpsie. Absorpsie van water.
13	ANUS	Uitskei van die onverteerde dele van die voer.

5. SIEKTES

	TEKENS/SIMPTOME/OORSAKE	VOORKOMING	BEHANDELING
1	SWEERKLOU		
	Tas die hoof en verwante dele aan. Die weefsel tussen en om die kloue word teer a.g.v. nat toestande in stalle en weiplekke. 'n Oop wond ontwikkel en ontsteking ontstaan, verlamming en pynlike swelsels word veroorsaak.	Hou jou dier se loop-en slaapplek droog en vry van items wat beserings kan veroorsaak.	Ontsmet die aangetaste poot, wend medikasie aan. Bedek die wond (indien moontlik) om verdere ontsmetting te voorkom. Antibiotika moet aangewend word. Raadpleeg 'n veearts vir korrekte medikasie.
2	VRATTE		
	'n Virusontsteking van die vel wat 'n uitgroei van weefsel veroorsaak. Dit wissel in grootte en het 'n bloukolagtige voorkoms. Dit kom op die nek, skouers en kop voor. Dit word soms so groot dat dit afbreek. Die wond bloei oormatig en kan ontsteek. Vratte versprei stadig. Geen skade word aan die dier gedoen nie, maar los soms 'n lelike litteken.	Roskam diere goed en hou ander aangetaste diere weg van gesonde diere.	Klein vratjies verdwyn soms vanself. Grotes kan afgebind word of chirurgies verwyder word. Vra jou veearts vir die beste behandeling.
3	MAAG- EN DERMISIEKTES		
	SUURPENS (Buikswelling – opblaas)		
	OPBLAAS – RUMENINFEKSIE		
	VERPLAASDE ABOMASUM		
	Te wyte aan verskeie faktore: Fermentasie van voer veroorsaak gas in die grootpens. Winde moet opgebreek word om dit uit te kry. Suurpens ontstaan dikwels as diere op sappige groen lusern of jong klawers wei of as hoë konsentraat rantsoen gevoer word. Ontsteking wat eetlus onderdruk kan dit ook veroorsaak. Die uitbulting van die linkerflank tussen die laaste ribbebeen en die heupbeen is 'n teken van suurpens. Hoe meer gas toeneem in die grootpens, sal albei kante opswel. Die dier sal swaar asemhaal. Spier-Verswakking tree in, die slymvliese word blou, die dier gaan lê en vrek gou.	Vermey voer wat sal aanleiding gee tot suurpens. Vermey skielike verandering van rantsoen. Baie ruvoer saam met rantsoen sal help om dit te voorkom. Fermentasie in die grootpens moet vertraag word en gasdruk moet verlig word. Daar is medikasie wat by die bek ingegee kan word. Vir noodbehandeling kan 'n tuinslang deur die bek gedruk word om die gas te laat ontsnap. Dit verg egter oefening om nie die pyp in die longe te druk nie. 'n Wig in die dier se bek sal help om die pyp te rig en keer dat die dier dit afbyt. In uiterste gevalle en as die dier baie benoud is kan 'n trokar gebruik word. Dit word op die hoogste punt op die linkerflank deur die vel en grootpens gestee. Verwyder die naald uit die trokar dat die gas kan ontsnap. Raadpleeg jou veearts vir nasorg.	

TEKENS/SIMPTOME/OORSAKE		VOORKOMING	BEHANDELING
4	PIENKOOG		
	Oogontsteking wat veroorsaak word deur bakteriese organismes en kan permanente blindheid veroorsaak. Kom gewoonlik in somermaande voor wanneer vlieë, organismes versprei. Helder afskeiding loop uit die aangetaste oog. Die aangetaste oog is gevoelig vir skerp sonlig en die dier het 'n swak aptyt. Die permanente verlies aan die oog kan 'n ernstige belemmering vir die dier wees.	Pienkoog is aansteeklik en aangetaste diere moet van gesondes geskei word. Vlieë bestryding en gereelde bespuiting moet gedoen word.	Hou aangetaste dier in koel verdonkerde stalle en gee genoeg kos en water. Behandel die oë met antibiotiese salf soos voorgeskryf deur 'n veearts. Verwyder gereeld mis waar vlieë kan uitbroei.
5	UITWENDIGE PARASIETE		
	Hierdie parasiete kan 'n groot probleem word en oordraagbare siektes veroorsaak. Groter parasiete soos bosluise en vlieë kan met die blote oog gesien word, maar luise en myte is mikroskopiese klein parasiete en moeilik om te sien. Jou dier sal harig voorkom. Stalvlieë en ander vlieë verkies klam en warm omstandighede. Hulle versprei pienkoog en lê eiers in oop wonde wat geïnfekteer kan word deur maaiers. Luise en myte suig bloed deur die vel. Die vel word beskadig, ontsteking kan ontstaan en die dier kan hare verloor. Ernstige sekondêre siektes kan veroorsaak word.	Verminder die pes. Diere moet skoon gehou word en beddegoed moet gereeld vervang word.	Stalle moet gereeld bespuit word. Diere moet gereeld geïnspekteer en gedip word.
6	INWENDIGE PARASIETE		
	'n Groot verskeidenheid inwendige parasiete infekteer verskillende organe in die dier en die graad van infestasië kan laag of ernstig wees. Koksidiöse kom voor in die derms, en kan diarree, bloedverlies, swak aptyt, swakheid en dood veroorsaak. Inwendige parasiete versprei vinnig en jong diere is meer ontvanklik vir infeksie. Diagnose en behandeling is van uiterste belang.	Gereelde sanitasie. Voorkom besmetting van voer en water naby diere afval.	Kry 'n goeie voorkomings-program by jou veearts. Die nodige voorgeskrewe medikasie moet toegedien word.
7	BOSLUIS OORDRAAGBARE SIEKTES		
7.1	ANAPLASMOSE / GALSIEKTE		
	Oorgedra deur die bloubosluise of meganies deur spuitnaald vanaf besmette diere.	Inenting met bloed entstof.	Toediening van tetrasiklien middels. Hou die dier op stal. Volop water en groen voer.

	TEKENS/SIMPTOME/OORSAKE	VOORKOMING	BEHANDELING
7.2	ROOIWATER		
	Oorgedra deur bosluise, veral bloubosluise. Meganies deur spuitnaald vanaf besmette diere.	Inenting	Toediening van middels. Hou die dier op stal. Volop water en groen voer.
7.3	HARTWATER		
	'n Akute siekte wat veroorsaak word deur <i>COWDRIA RUMINANTUM</i> en oorgedra word deur bontbosluise of meganies deur spuitnaald vanaf besmette diere.	Inenting	Verskillende middels kan ingespuut word voor senu-simptome verskyn.
8	BAKTERIESE SIEKTES		
8.1	BRUSELLOSE (BESMETLIKE MISGEBOORTE)		
	Aansteeklike, nie-dodelike siekte by koeie. Kiem kan opgeneem word deur weiding, voer of kontak met besmette diere.	Veroorsaak deur <i>Brucella Abortus</i> . Inenting d.m.v. Stam 19.	Daar is nog geen middels beskikbaar wat BM sal genees nie. Hou jou kudde skoon!!
8.2	TUBERKULOSE (BEESTERING)		
	Aansteeklike siekte wat versprei word deur kontak met besmette diere of voer. Dit kan van dier na mens oorgedra word.		
8.3	PASTEURELLOSE		
	Diere neem die kiem op deur voer, inaseming, wonde. Insek oordraagbaar	Inenting	Die behandeling van die siekte is nie baie suksesvol nie. Insputings van sulfamiddels/ antibiotika gee soms resultate.
8.4	MILTSIEKTE		
	Besmetting deur voer. Bytende insekte. Gevaarlik vir mense.	Inenting	Gebruik van antibiotiese middels soos penisillien. Laat die behandeling eerder aan 'n veearts oor.
8.5	LAMSIEKTE		
	Verlamming van spiere. Kiem is teenwoordig in verrottende karkasse. Diere met fosfaat tekorte is geneig om verrotte karkasse te eet.	Inenting	Voortydige voer van fosfaat lekke.
8.5	SPONSSIEKTE		
	Kry kiem in op weiding van veld.	Inenting	Toediening van antibiotiese of sulfamiddels, maar slaag selde.

	TEKENS/SIMPTOME/OORSAKE	VOORKOMING	BEHANDELING
9	VIRUSSIEKTES		
9.1	DRIE-DAE STYWESIEKTE		
	Nie-dodelike siekte wat versprei word deur bloedsuiende insekte soos muskiete.	Geen doeltreffende middels.	Inspuitings van Leucotropin, asook glukose.
9.2	KNOPVELSIEKTE		
	Hoogs aansteeklike siekte oorgedra deur kontak met besmette voer-en drinkwater. Ook deur insekte oorgedra.	Inenting	Geen geneesmiddel.
9.3	BEK-EN-KLOUSEER		
	Hoogs aansteeklike siekte oorgedra deur 'n virus in speeksel, melk, urine en neusslym van besmette diere,		Rapporteer aan die staat en slag al die besmette diere so gou as moontlik.
9.4	SNOTSIEKTE		
	Oorgedra van wildebeeste en insekte.	Geen entstof.	Geen geneesmiddel.

6. RIGLYNE VIR SKOUMAN

DIE UITSOEK VAN JOU DIER

- Die belangrikste is om 'n dier uit te soek wat geskik is vir jou.
- Ouderdom en grootte van jou en die dier moet in berekening gebring word.
- 'n Nie-dragtige vers kan tydens die skou op hitte wees. Let ook op na die reëls.

VEREISTES

- a) Stylvol wees.
- b) Goeie balans tussen verskillende liggaamsdele.
- c) Kop: Manlik of vroulik en optel terwyl hul loop.
- d) Gemaklik loop.
- e) Korrekte bene.
- f) Goeie diepte van hoof.
- g) Sterk kootgewrigte.
- h) Goeie skoueraanhegting.
- i) Goed uitgroei vir sy ouderdom.
- j) Lang breë kruis met die regte helling van die heupe na die sitbene en effens dakkig.
- k) Sterk, reguit toplyn.

VERMY

- a) Oorvet.
- b) Kort van lyf.
- c) Gebrek aan styl.
- d) Te veel strukturele foute.

TOUWYS MAAK

- a) Nadat die dier op 'n voerprogram gesit is, moet begin word om hom touwys te maak om te skou.
- b) Beperk die menslike krag om die dier te vang en vas te maak.
- c) Sit jou dier in 'n drukgang en sit 'n halter aan.
- d) Jaag hom dan in die kraal of stal waar hy gaan slaap en maak hom daar vas.
- e) Maak jou dier 'n paar keer los en vas voordat hy hanteer word.
- f) As hy gekalmeer het, begin hom te vryf en borsel om sy vrees vir mense te oorkom.
- g) Die halter moet gemaklik sit en nie die dier skaaf of wurg nie.
- h) Lei hom dan na die water toe. Moet nie die dier rof hanteer nie.
- i) Begin lang ente te stap, maar voorkom dat jou dier handuit ruk.
- j) As hy uitruk, lei hom dan nog eers in 'n beperkte ruimte totdat hy heeltemal haltermak is.

AFRIGTING

- 1) Die dier moet geleer word om sy kop hoog en fier te hou as hy staan of gelei word.
- 2) 'n Skoustok met 'n stomp punt moet vir afrigting gebruik word.
- 3) Leer die dier die gebruik van die stok deur hom op sy maag te streel terwyl hy vasgemaak is.
- 4) Streel sy maag, plaas dit dan teen die poot. As hy die poot beweeg, streel hom weer.
- 5) Op hierdie manier kan hy hom nie teësit of beweeg om weg te kom nie.
- 6) Nadat die dier geleer het om sy pote netjies te versit, is hy gereed om gelei te word en sy pote geplaas te word terwyl jy hom met die halter hanteer.
- 7) Om hom te laat tru trap, hou die leiriem in jou linkerhand, sit jou regterhand op sy skof en druk/trek die skof na die teenoorgestelde kant van die poot wat geplaas moet word.
- 8) Die pote moet vierkantig (blok) onder die lyf staan.
- 9) Leer jou dier om sy rug reguit te hou en die leiriem vrylik te volg.
- 10) Loop baie met jou dier. Liewer kort rukkies as lang ente.

AFRONDING – HOEWE

- Hoewe moet gesny en versorg word sodat die dier gemaklik kan loop en vierkantig op sy bene kan staan.
- Diere se hoewe moet ten minste 3 weke voor die skou gesny word om seker te maak dat die dier genoeg tyd het om te herstel tot en met die skou.
- Hoewe moet altyd skoon en netjies wees.
- Hoefpolitoer is opsioneel.

ORGANISERIG VAN JOU SKOUTOERUSTING

- a) Indien skoutoerusting goed versorg word, kan dit jare lank herbruikbaar wees.
- b) 'n Skoukas/trommel die regte grootte volgens die aantal diere wat vertoon word, is gerieflik om toerusting in te bêre.
- c) Dit dra by om die area om die stalle netjies te hou.
- d) 'n Goeie idee is om jou was en voorbereiding items in aparte houters te hou.
- e) Besluit op 'n kleur en verf al die toerusting met 'n loodvrye verf.
- f) Neem die ras van jou skou dier se kleur in ag.
- g) Repareer en maak jou toerusting skoon elke keer na gebruik.
- h) Maak 'n voorraad opname. Vul voorrade soos seep, olie, politoer, ens. aan.
- i) Na afloop van die skou seisoen moet alle toerusting netjies skoongemaak, herstel en geverf word voordat dit gebêre word.
- j) Maak jou skouhaltes skoon na elke skou.
- k) Deur saalseep en leer-olie te gebruik kan 'n leerhalter vir baie jare in goeie kondisie bly.
- l) Gebruik 'n tou halter vir die wasproses.

7. RIGLYNE VIR WAS

Wastrommel inhoud

- Sagte borsel
- Harde borsel
- Tandeborsel/soortgelyk
- Hoefborsel/soortgelyk
- Lappie
- Sponsie
- Seep
- Handoek
- Emmer
- Sweetskraper
- Kop vir tuinslang en "fittings"

Moet nie onnodige goed in jou trommel pak nie! Geen voorbereidingtoerusting mag in wastrommel wees nie. Pasop vir 'n té groot trommel, dit moet hanteerbaar wees.

Maak jou dier kort en stewig vas, die knoop moet só wees om vining te kan los trek vir as die dier val. (Lostrekknoop)

1. Begin om die dier af te borsel. Begin agter die linker oor en beweeg agter toe, van bo na onder. Gebruik die sagteborsel hiervoor. Borsel alle stof af en ook mis wat hard geword het. Moenie oor nat mis borsel nie.
2. Spuit jou wasplek om jou skoon. Maak ook jou dier se voete nat... hy raak gewoon aan die water en die mis aan sy voete kan begin sag word.
3. Gooi seep in jou emmer en maak dit halfvol water.
4. Begin die dier nat te maak, begin aan die linkerkant agter die oor. (Voorkom dat water in die dier se oor ingaan.) Maak nat van bo na onder en van voor na agter, gebruik 'n borsel om die dier mooi nat te maak. Maak eers net die een kant nat. Maak die kraan toe en moenie water onnodig mors nie!
5. Sit seep op die dier, sit GENOEG seep op om die hele linkerkant te kan was.
6. Was die linkerkant van die dier, hou een hand teen die dier om hom bewus te maak van waar jy staan. Van links agter die oor na agter. Werk sistematies van bo na onder en van voor na agter. Gebruik die hardeborsel hiervoor. Gebruik ook die water in jou emmer om die wasproses te vergemaklik. Maak seker om ook onder die dier te was en ook tussen die bene tot voor die hoewe. Was ook onder die stert tot voor die kwas.
7. Spoel die linkerkant van die dier DEEGLIK af, verwyder alle seep. Gebruik jou hand of wasborsel. Indien daar seep agterbly, gaan jou dier skilfers kry wat baie moeiliker is om te behandel. Terwyl jy jou dier aan die linkerkant afspoel, maak dan die res van die dier nat. Vul emmer weer met water.
8. Begin aan die regter kant van die dier en herhaal stap 2-7.

Stap 9-10 kan in ander volgorde gedoen word

9. Was die hoewe. Gebruik 'n hoefborsel of hardeborsel om die buitekant van die hoewe skoon te maak. Gebruik 'n tandeborsel of iets soortgelyk om tussen die hoewe skoon te maak. Maak ook die bykloutjies skoon. Gebruik jou emmer se water om die hoewe te was. Jy kan dit later net afspoel, met skoon water, maar moenie die water die heeltjies laat loop nie.
10. Begin om die kop nat te maak.
Maak die water klein oop, hou die kop met die linkerhand vas en sit die pyp van agter op die dier se kop. Laat die water oor die dier se kop loop, terwyl die pyp stilgehou word. Wees versigtig om nie water in die dier se ore te spuit nie. Daar moet net skoon water gebruik word en nie seep nie. Gebruik jou wasborsel om die kop skoon te skrop en spoel weer af. Was ook onder die halter. Gebruik 'n nat lappie of spons om die dier se ore, oë, bek en neus skoon te maak. Moet nie te diep in die ore werk nie.
11. Was heel laaste die stert, want jou dier kan mis terwyl jy voor besig was.
Was die stertkwas, gebruik jou emmer met water en seep in om die kwas goed nat te maak. Doop sommer die stert binne in die emmer. Gebruik dan jou borsel om die kwas te was, spoel die kwas dan goed uit sodat alle seep af is. Pas ook veral hier op vir skilfers

indien die seep nie goed uitgespoel word nie! Maak seker dat die hele stert en onder die stert nog skoon is.

12. Gebruik 'n sweetskaper om te ergste water van die lyf af te kry.
13. Gebruik jou handdoek om tussen die voorbene, tussen die lieste en ook die borsstuk deeglik droog te maak.

GEEN WATER MAG NOG VAN DIE DIER AFDRUP NIE!!

14. Maak jou wasplek aan die kant en skoon. Pak jou trommel terug en reg. Rol jou pyp op, maak jou waterskoene skoon.
15. Hou altyd die laaste water in jou emmer, om of mis af te was, of mis weg te spoel wat later gemors word.

8. RIGLYNE VIR VOORBEREIDING

VOORBEREIDING MOET GEDOEN WORD VOLGENS RAS SE RASSTANDAARD

Voorbereidingtrommel inhoud

- Sagte borsel
- Harde borsel
- Tandeborsel/soortgelyk
- Lappie
- Sponsie
- Seep
- Emmer + water
- Olie en hoefolie
- Skaapvelletjie/lappie
- Skouhalter en leiriem (Skoustok)

Moet nie onnodige goed in jou trommel pak nie! Geen was toerusting mag in voorbereiding trommel wees nie. Pasop vir 'n te groot trommel, dit moet hanteerbaar wees.

Maak jou dier kort en stewig vas, die knoop moet so wees om vining te kan los trek vir as die dier val. (Lostrekknoop)

1. Wees netjies geklee, volgens reëls asof jy 'n skouring binnegaan.
2. Maak jou dier kort en stewig vas met 'n lostrekknoop.
3. Begin om die dier af te borsel. Begin agter die linker oor en beweeg agter toe, van bo na onder. Borsel die hele dier af. Gebruik die sagteborsel hiervoor.
4. Indien daar vuil kolle is, borsel dit eers skoon met die hardeborsel.
5. Maak die hoewe en bykloutjies deeglik skoon.
6. Kam die stert mooi netjies uit.
7. Sit olie op die bees. Moet nie olie direk op die bees sit nie, sit dit op 'n lappie en vee dan oor die bees. Olie moet egalig en eweredig aangewend word. Slegs indien nodig, dit moet natuurlik lyk!!!
8. Smeer nou ook die hoewe met olie/politoer.
9. Vervang die washalter met jou skouhalter.
10. Maak jou area skoon en netjies. Pak jou trommel reg en weg.
11. As jy by die beoordelaar kom, VERTOON jou dier aan die beoordelaar.

9. RIGLYNE OM JOU DIER TE VERTOON

- 1) Gee jou dier vroeg kos en water.
- 2) Wees uitgerus op die dag van beoordeling.
- 3) Begin vroegtydig om jou dier gereed te kry.
- 4) Indien nodig, spoel jou dier af en sorg dat hy goed afdroog.
- 5) Sit jou dier se halter 30 minute voor beoordeling aan.
- 6) Wees seker die halter is gemaklik en korrek en alle verstellings is reg.
- 7) Borsel alle stof af.
- 8) Maak jou dier blink en hou hom skoon.
- 9) Die klem sal geplaas word op die versorging, aandag, afrigting en voorbereiding van die dier en die hanteerder se vermoë om die dier te skou.
- 10) Let op waar jy stap oppad na die skouring.
- 11) Laat die dier weer water drink voor hy by die ring ingaan. Dit laat hom voller lyk en beter vertoon.

VOORKOMS VAN DIE VERTONER

- a) Die hanteerder moet netjies en skoon volgens voorgeskrewe reëls geklee wees.
- b) Kleredrag moet gepas wees vir die geleentheid, volgens Jeugskou reëls.
- c) Wit rubber stewels moet gedra word vir beskerming.
- d) Voor jy die ring binnegaan, maak seker dat jou nommer op die regte plek is.
- e) Geen nommer geen punte!
- f) Wanneer jy die ring binnegaan, wees bedag en vertoon jou dier na die beste van jou vermoë.
- g) Eerste indrukke wat op die beoordelaar gemaak word is blywend.

HANTERING

- a) Die dier moet die ring stiptelik binnegaan nadat die klas afgekondig is. Daar behoort 'n ringgids teenwoordig te wees wat jou sal inlaat.
- b) Lei jou dier in kloksgewyse rigting om die ring.
- c) Lei die dier aan die linkerkant met jou regterhand.
- d) Die leirim moet vasgehou word met die vingers wat na bo wys (onderdeur die leiriem en nie bo-oor die leiriem nie).
- e) Die leiriem word ten alle tye netjies vas gehou.
- f) Vou die leiriem op sodat hy nie op die grond sleep nie.
- g) Die leiriem kan in een of al twee hande gehou word, maar moet met altwee hande vasgehou word sodra die dier beweeg.
- h) Moenie die leiriem om jou hand draai nie.
- i) Die skoustok moet onder die linkerarm gedra word.
- j) Die dier se kop moet opgehou word gedurende die hele vertoning.
- k) Beweeg teen 'n middelmatige spoed wanneer die dier stap.
- l) Kyk gereeld rond waarheen jy beweeg.
- m) Kyk gereeld om, om seker te maak dat jy 'n goeie volgafstand handhaaf met die dier voor en agter jou.
- n) Een beeslengte tussen jou en die diere voor jou.

OOG OP DIE BEOORDELAAR

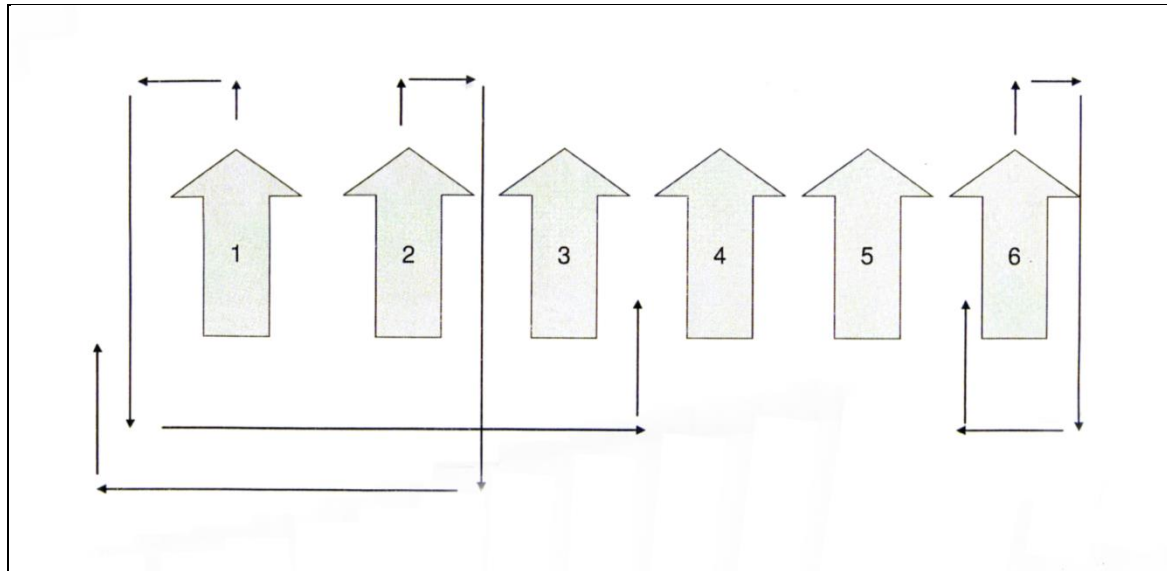
- a) Probeer altyd om jou dier so gou as moontlik in die regte posisie te kry as jy gevra of gewys word om te staan.
- b) Hou die leiriem in die linkerhand en die skoustok in die regterhand.
- c) Trek jou dier aan die leiriem vorentoe en sy kop so hoog moontlik totdat die voorbene bymekaar staan. As die dier normaal staan sal die breedte van sy bors bepaal hoe wyd uitmekaar sy bene is.
- d) Gebruik dan die skoustok om die agterpoot reg te plaas.
- e) Moet nooit die dier se bene skop nie.
- f) Gee slegs 'n regte druk met die voetpunt aan die bokant van die klou as nodig.
- g) Laat ongeveer een meter toe aan albei kante van jou dier sodat die beoordelaar verby kan beweeg.
- h) Vermy kontak met jou mede-deelnemers.
- i) Probeer te alle tye om jou dier in die regte posisie te kry voordat die beoordelaar jou dier inspekteer.
- j) Hou jou dier se rug gelyk, kop op en 'n voet onder elke hoek.
- k) As die grond nie gelyk is nie, plaas die dier se voorpote op effens hoër grond.
- l) Die bors van die deelnemer moet altyd na die beoordelaar wys.
- m) Hou die beoordelaar te alle tye dop.
- n) Maak met 'n vinnige wegkyk seker dat jou dier nog reg staan as die beoordelaar nie aan jou aandag gee nie.
- o) Herstel jou dier op 'n vinnige, maar gedissiplineerde manier met altyd 'n oog op die beoordelaar.
- p) Vergeet van die mense buite die ring (ouers, maats, fotografe).
- q) Konsentreer net op waarmee jy besig is.
- r) Moet nooit 'n obstruksie vir die beoordelaar wees as hy die dier wil sien nie. Indien hy die teenoorgestelde kant van die dier wil sien, moet jy flink met die leiriem onderdeur die ken na die anderkant beweeg met jou bors nog altyd na hom.
- s) Voorkom dat die skoustok jou sowel as jou mede-vertoners se diere met die beweging hinder.

- t) Wanneer opdrag gegee word om in die arena posisies te verander, moet dit flink en vinnig, tog versigtig gedoen word soos aangedui deur die beoordelaar of ringgids. Verlaat alleenlik die arena wanneer die versoek van die beoordelaar of ringgids gekom het.
- u) Indien 'n dier met konformasiefoute geskou word, moet die deelnemer vooraf met die afrigter konsulteer om die dier so te skou dat die foute op onsigbare wyse weggesteek word.
- v) 'n Skoustok is nie verpligtend nie.
- w) Gebruik die skoustok spaarsamig.

BALANS, WAKKERHEID EN HOUDING

1. Deelnemers moet te alle tye wakker en vinnig wees, maar versigtig reageer op instruksies van die beoordelaar en ringgids.
2. 'n Oog moet op die dier en 'n ander op die beoordelaar gehou word en albei het jou onverdeelde aandag nodig.
3. Die hoofdoel is om die dier tot die beste van jou vermoë te skou.
4. Rook, kou van kougom, gesels in die ring en 'n selfoon in die ring is buite die kwessie. **GEEN SELFOON!**
5. Moenie geselsies met die beoordelaar of ringgids aanknoop nie. Antwoord slegs vriendelik op vrae wat met die beoordeling van diere te doen het.
6. Alle skoumanskap optredes moet op 'n stil gemaklike manier gedoen word.
7. Sirkustoertjies hoort nie in die skouring nie.
8. Wees kalm en rustig en geniet dit wat y doen.
9. 'n Skouman/dame is te alle tye hoflik en vriendelik teenoor beamptes en mededeelnemers. Hulle het 'n genotvolle uitdrukking, geniet wat hulle doen.
10. Goeie sportmanskap is baie belangrik. Wees 'n beskeie wenner en 'n hoflike verloorder.
11. 'n Glimlag kan wondere verrig.

10. VERANDERING VAN POSISIE IN DIE AANTREELYN

1. Die figuur dui die korrekte metode aan om van posisie te verander in die aantreelyne.
2. Die eerste deelnemer beweeg uit na links en gaan die lyn weer binne van agter af.
3. Die res van die deelnemers in die lyn beweeg uit na regs en beweeg dan deur die lyn in die oop spasie waar hulle gestaan het.
4. Hulle gaan dan die lyn weer binne van agter.

GENIET SKOUMANSKAP TEN VOLLE, TE ALLE TYE.

